

Pieśń V (Kto ma swego chleba...)

JAN KOCHANOWSKI

PIEŚNI, KSIĘGI PIERWSZE

Pieśń V¹

Kto ma swego chleba,
Ile człeku trzeba,
Może nic nie dbać o wielkie dochody,
O wsi, o miasta i wysokie grody.

To pan, zdaniem moim,
Kto przestał na swoim;
Kto więcej szuka, jawnie to znać daje
Sam na sie, że mu jeszcze nie dostaje².

Siła³ posiadł włości,
Kto ujął chciwości⁴;
Trudniej to przyjdzie niż Turki zholdować
Albo walczne Tatarzy wojować.

Mocą wiele świata
Wziął za krótkie lata
Król macedoński⁵, lecz mu sie tak zdało,
Że nań samego świat był jeden mało.

Cóż pomoże zbroja
Albo władza twoja?
Serca nie zlecą żadne złotogłowy,
Żadny skarb troski nie wybije z głowy.

Więc śmierć nieużyta⁶
Ta za gardło chwytą
Bogate pany jako proste sługi,
Ani zborguje, byś wyciągnął długi⁷.

Lecz przedsię⁸ człowiecza
Wszystka o tym piecza⁹,
Aby ku złotu złota przybywało;
Bo, by nawięcej, łakomemu mało.

---

¹W przypisach gwiazdką oznaczono wyrazy, które są używane do dziś, ale których znaczenie w *Pieśniach* jest odmienne od znaczenia obecnego. [przypis edytorski]

²*nie dostawać* (starop.) — brakować. [przypis redakcyjny]

³*siła* (starop.) — dużo. [przypis redakcyjny]

⁴*ujął chciwości* — poskromił chciwość. [przypis redakcyjny]

⁵*Król macedoński* — Aleksander Wielki (356–323 r. p.n.e.), król macedoński, w kolejnych wyprawach zajął Persję, Egipt, Babilon i wiele innych ziem. Symbol wodza nieustraszonego i chciwego wciąż nowych zdobyczy. [przypis redakcyjny]

⁶*nieużyty* (starop.) — nieubłagany. [przypis redakcyjny]

⁷*Ani zborguje, byś wyciągnął długi* — nie poczeka, aż ściągniesz należności od dłużników. [przypis redakcyjny]

⁸*przedsię* (starop.) — przecież. [przypis redakcyjny]

⁹*piecza* (daw.) — staranie (o coś). [przypis redakcyjny]

Wszystko to zostanie
Po twoj śmierci, panie;
A coś ty zebrał przez ten czas łakomie,
To sie zostoi¹⁰, nie wiem w czyim domie.

Sklep¹¹ ten niedobyty¹²
Puści prędko nity¹³;
A winem, co sie ty frasujesz o nie,
Będzie zamaczał potomek twój konie.

---

¹⁰*zstoi* — ostanie się, zostanie. [przypis redakcyjny]

¹¹*sklep* (starop.) — piwnica. [przypis redakcyjny]

¹²*niedobyty* (starop.) — nie do zdobycia. [przypis redakcyjny]

¹³*Puści* (...) *nity* — rozpadnie się, nie przetrwa; *nity*: gwoździe. [przypis redakcyjny]

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z *Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur*.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na *Licencji Wolnej Sztuki 1.3*. Fundacja Wolne Lektury zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w *Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur*. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/piesni-ksiegi-pierwsze-piesn-v>

Tekst opracowany na podstawie: *Pieśni Jana Kochanowskiego księgi dwoje*, Drukarnia Łazarzowa, Kraków, 1586

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez Bibliotekę Narodową z egzemplarza pochodzącego ze zbiorów BN.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Sekuła, Olga Sutkowska, Piotr Wilczek.

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Wolne Lektury – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1,5% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Wolne Lektury, KRS 0000070056.

Wspieraj Wolne Lektury i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: [szczegóły na stronie Fundacji](#).